

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve Yunanlıların yaptığı işgaller aşağıdaki gibidir.

İngiltere ilk olarak 3 Kasım 1918'de Musul'u işgal etti. İngilizler ayrıca Batum, Ardahan, Kars, Antep, Maraş, Urfa, Konya istasyonu, Bilecik, Samsun ve Merzifon'u işgal etti.

Fransızlar; Mersin, Adana, Dört Yol ve Afyon istasyonlarını işgal etti.

İtalyanlar; Antalya, Konya, Kuşadası, Bodrum, Fethiye, Muğla ve Marmaris'i ele geçirdi.

Yunan birlikleri ise 15 Mayıs 1919 sabahı İzmir rıhtımına çıkmaya başladı.

I. Dünya Savaşı sırasında dünya barışına yönelik atılan adımlara bir bütünlük veren ABD Başkanı Wilson, daha 27 Mayıs 1916'da bir "**Uluslar Cemiyeti**"nin kurulmasını savunmuştu. Ona göre ileride imzalanacak olan barış antlaşmalarının temel ögesi ve bunların devamlılığının güvencesi bu kuruluş olacaktı.

Başkan Wilson, I. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru savaşı sona erdirmek, barışı ve bu barışın devamını temin etmek amacıyla 8 Ocak 1918'de Amerikan Kongresi'nde yaptığı bir konuşmasında aynı konuyu ele aldı ve kendi düşüncelerini açıkladı. Bu düşünceler **Wilson İlkeleri** olarak adlandırıldı.

Wilson İlkelerinin onikinci maddesinde başlıca üç mesele

1. Çanakkale Boğazı'nın devamlı statüde milletlerarası trafiğe açık olması ve milletlerarası kontrolde tutulması
2. Devletin Türklerin bulunduğu kesimlerine tam bir hükümlanlık hakkı tanınması
3. Türk hâkimiyetinde bulunan diğer milletlerin de yaşama ve kolayca gelişme imkânının teminat altına alınması yani bu milletlere özerklik tanınması

Wilson İlkelerinin uygulamadaki bütün çelişkilerine rağmen birçok Osmanlı gazetesinde Wilson Prensipleri Cemiyetinin beyannamesi yayımlanmıştı. Bu beyanname iki kısımdan oluşmuştu. İlkinde Osmanlı Devleti'nin sağlam bir hükümet sistemine kavuşması arzulanmıştı. İkinci kısma göre ise Osmanlı Devleti'nde bütün vatandaşların güven ve mutluluğunu sağlayacak bir ortamın temini istenmişti.

Kaynak: 12.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabı (PDF)

İnkılap Tarihi Ders Notları